בית המשפט המחוזי תל-אביב עת"ם 36189-01-23

בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

העותרת: **התנועה לחופש המידע (ע"ר) (מס' 580425700)**

ע"י עוה"ד אור סדן, מ.ר. 75759, ו/או רחלי אדרי, מ.ר. 64835
ו/או יערה וינקלר שליט, מ.ר. 69711

רח' סעדיה גאון 26, תל-אביב-יפו

טל': 052-3687579; פקס: 03-9560359

כתובת דוא"ל: info@meida.org.il

- נגד -

המשיב: **צבא הגנה לישראל**

ע"י פרקליטות המדינה, מחוז תל-אביב

בית קרדן, דרך מנחם בגין 154, תל-אביב-יפו

טל': 073-3924888; פקס: 02-6468005

כתובת דוא"ל: ez_tel-aviv@justice.gov.il

אגרה: עם הגשת העתירה שולמה אגרה בסך 2,014, בהתאם לפרט 20 לתוספת לתקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז–2007

<u>עתירה מנהלית</u>

[על פי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998]

<u>פתח דבר</u>

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיב, הוא צבא הגנה לישראל, למסור מענה לבקשת מידע שהוגשה בהתאם להוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח–1998 (להלן: "החוק" או "חוק חופש המידע").

בקשת המידע הוגשה ביום 7 באוגוסט 2022, **לפני למעלה מחמישה חודשים**, ועל כן המשיב חורג מן המועדים הקבועים בחוק חופש המידע, ולפיהם על רשות לענות לבקשת מידע **בפרק זמן שלא יעלה על 30 ימים**, אלא במקרים מיוחדים.

בקשת המידע מצורפות לעתירה זו, ומסומנת **<u>כנספח 1</u>**.

<u>תמצית העובדות</u>

1. ביום 7 באוגוסט 2022 הוגשה בקשת המידע מושא העתירה.
2. עניינה של הבקשה הוא מידע הנוגע לתוצאות סקרי עמדות מלש"בים לשירות קרבי שנערכו על ידי צה"ל החל משנת 2015 ועד ליום המענה על בקשת המידע הנידונה. יובהר כי המידע התבקש בחתכים שונים, והכול כאמור בבקשת המידע.

3. למען הנוחות, העתק מן הבקשה מצורף להלן:

הנדון: **<u>בקשה לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998</u>**

בהתאם להוראות חוק בהתאם להוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "**החוק**") נבקש לקבל את **תוצאות סקרי עמדות מלש"בים לשירות קרבי שנערכו על ידי צה"ל החל משנת 2017 ועד ליום המענה על בקשה זו, את האמור בחלוקה לפילוחים להלן:**

1. **בית ספר/רשות מקומית/לשכת גיוס (רמת פירוט גבוהה ככל הניתן);**
2. **מחזור הגיוס (מרץ, אוגוסט או נובמבר) ושנת ביצוע הסקר;**
3. **מגדר, מגזר, שנתון לידה, יישוב מגורים, השכלה וכל חלוקה דמוגרפית נוספת שנאספה.**

4. עוד באותו היום, הוגשה הודעת עדכון בנוגע לבקשת המידע ובה הובהר כי המידע מתבקש למן שנת 2015.

התנועה לחופש המידע <foi@meida.org.il> 7 באוגוסט 2022 בשעה 8:47
אל: רונן מנליס <foi@mail.idf.il>
עותק מוסתר: SendToSF@meida.org.il

שלום רב,
הוגשה אליכם זה עתה בקשה זו,
בבקשה נפלה טעות ונכתבה השנה 2017 במקום 2015,
אודה לאישורכם בדבר קבלת הבקשה ותחילת הטיפול בה וכן תיקון פרק הזמן המבוקש לשנת 2015 ועד ליום המענה על בקשה זו.

בברכה,
אורי סולד.

5. ביום שליחת הבקשה הודיע המשיב על קבלת הבקשה וכן התיקון לה.

הודעת הקבלה מצורפת ומסומנת **<u>כנספח 2</u>**.

6. בצר לעותרת, מהעת הזו ועד ליום הגשת העתירה, לא נתן המשיב את התייחסותו לבקשה ובכך לא עמד בהוראה הקבועה בסעיף 7 לחוק חופש המידע.

7. ביום 6 בספטמבר 2022, בחלוף כחודש מאז הוגשה הבקשה, שלחה העותרת תזכורת למשיב נוכח העובדה שטרם נמסר המידע המבוקש או כל החלטה אחרת בעניין.

תזכורת מצורפת ומסומנת **<u>כנספח 3</u>**.

8. עוד באותו היום המשיב הודיע כי הוא נדרש להאריך את הטיפול בבקשה בהתאם להוראות סעיף 7(ב) לחוק, לצורך השלמת בירור הבקשה ולגיבוש מענה.

הודעת הארכה מצורפת ומסומנת **<u>כנספח 4</u>**.

9. ביום 4 בדצמבר 2022, בחלוף ארבעה חודשים מאז הוגשה הבקשה, שלחה העותרת תזכורת נוספת למשיב נוכח העובדה שטרם נמסר המידע המבוקש או כל החלטה אחרת בעניין .

תזכורת מצורפת ומסומנת **<u>כנספח 5</u>**.

10. נוכח העובדה שאף תזכורת לא סייעה, וטרם התקבל כל מענה שהוא, ביום 15 בדצמבר 2022 שלחה העותרת מכתב ובו ציינה שחלפו המועדים הקבועים בחוק ועל כן תוגש עתירה אם לא יתקבל מענה בהקדם.

המכתב מצורף ומסומן **<u>כנספח 6</u>**.

11. על אף התזכורות האמורות לעיל ועל אף פרק הזמן הרב שחלף מיום הגשת הבקשה, לא מסר המשיב מענה לבקשה, ולכן לא נותרה לעותרת כל אפשרות אחרת אלא להגיש עתירה זו.

<u>הצדדים להליך</u>

12. העותרת היא התנועה לחופש המידע, עמותה הפועלת לקידום שקיפות וכן קידום ערכים של שקיפות, עוד משנת 2004. העותרת היא שהגישה את בקשת המידע מושא העתירה.

13. המשיב, צבא הגנה לישראל, הוא הגוף שאליו פנתה העותרת במטרה לקבל מענה, בהתאם להוראות חוק חופש המידע, והוא זה שחרג מהמועדים הקבועים בחוק.

<u>הסמכות לדון בעתירה</u>

14. לבית משפט נכבד זה הסמכות העניינית לדון בעתירה בהתאם לפרט 2 לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס–2000, וכן הסמכות המקומית לדון בה בהתאם לתקנה 2 לתקנות בתי משפט לעניינים מנהליים (סדרי דין), התשס"א–2000, שכן מקום מושבו של המשיב הוא תל-אביב.

<u>על המועדים הקבועים בחוק</u>

15. סעיף 7 לחוק חופש המידע קובע, באופן שאינו משתמע לשתי פנים, כי יש למסור מענה לבקשת מידע בתוך פרק זמן שלא יעלה על 30 יום. עם זאת, במקרים חריגים הוא מאפשר לרשות להאריך את המועדים ב-30 יום נוספים, ולבסוף ב-60 יום נוספים – עד לפרק זמן שלא יעלה על 120 יום.

16. חוק חופש המידע קובע גם סוגים שונים של מענה אפשרי: מסירת מידע, סירוב למסירת מידע וכן מתן מענה חלקי לפי סעיף 11 לחוק, שמאפשר לרשות ציבורית למסור מידע תוך איזון בין אינטרסים מתנגשים או זכויות מתנגשות.

17. בענייננו, חלפו למעלה מחמישה חודשים – שהם למעלה מ-150 ימים – מה שמעיד על החריגה המשמעותית שבה מצוי המשיב.

18. למותר לציין כי עצם העיכוב במסירת החלטת המשיב לבקשת המידע המוזכרת לעיל, הצריך מהעותרת להקצות משאבים למעקב אחר בקשות אלו, וזאת נוכח מחדלו של המשיב.

19. כפי שצוין לעיל, אין מדובר בפעם הראשונה שבה מחליטה העותרת להגיש עתירת חופש מידע, תוך הקצאת משאבים לא מבוטלים, נוכח אי-מתן מענה של המשיב לבקשות מידע. במקרה של המשיב הספציפי, רק לאחרונה הוגשה עתירה נוספת בגין אי-מתן מענה למספר בקשות מידע. בשנת 2021 הגישה העותרת גם כן מספר עתירות נוכח אי-מתן מענה נגד המשיב.

20. המועדים הקבועים בחוק כוללים ממילא איזון מקדים בין הזכות של האזרח או התושב לקבל מידע ברגע שהוא רוצה בו, לבין מתן האפשרות לרשות הציבורית לבחון את הבקשה, לאתר המידע ולהכריע אם יש למוסרו אם לאו. המועדים שנקבעו בסעיף 7 לחוק הם רחבים דיים ומבטיחים זמן מספיק לאיתור המידע ולבחינתו.

21. כך, בפרשת **שטנגר** קבע בית המשפט לעניינים מנהליים בתל-אביב כי לא ייתכן שרשויות לא ישיבו במועדים, באופן שימנע ממבקש מידע לעיין במידע שאותו הוא ביקש. וכפי שנקבע שם:

> "יש חשיבות כי הרשויות יקפידו על המועדים שבחוק חופש המידע ולא יתישו את המבקשים באמצעות 'סחבת' במתן תשובות".

עת"מ (מנהליים ת"א) 36541-12-12 **שטנגר נ' לשכת עורכי הדין** (נבו 25.2.2014).

22. כך גם בספרות הובהר כי אין לראות במועדים הקבועים בחוק עניין "טכני" כי אם עניין מהותי, שאי-עמידה בו, עשויה במובנים מסוימים לרוקן את התוכן מהוראות החוק על כך הרחיב ד"ר הלל סומר באומרו כלהלן:

> "בקשה לקבלת מידע צריכה להיענות במהירות, ביעילות, בזול וברוב מוחלט של המקרים (שאינם נכנסים לגדרם של הסייגים [על פי החוק], ללא כל עיכוב מיותר המחייב התנצחות עם הרשות ופנייה לערכאות. **כל הַעֲרָמָה של קשיים על מימוש הזכות לקבלת מידע פוגעת במטרה הדמוקרטית של הזכות. עיכוב בקבלת המידע בזמן אמת מונע מהציבור לגבש את דעתו במועד לגבי סוגיות אקטואליות**. כמו כן, לאור העלויות הגבוהות הכרוכות בפנייה לבית המשפט, סירוב הרשות למסור את המידע מרצונה כחוק, יביא בחלק ניכר מן המקרים לאי-מימושה של הזכות לקבלת המידע, גם אם על פי דין היה המבקש זכאי לקבלו [...] במקרים רבים, מסכימים נציגי הרשות למסור את המידע... עם הגיעם לדיון בבתי המשפט בעתירה למסירת המידע [...] גישה כזו מעידה כי לא היה מקום לאי־מסירתו של המידע מלכתחילה, וכי תקוותה של הרשות הייתה שהמבקש יתייאש מן הקשיים המוערמים עליו ולא ישקיע את משאבי הזמן והכסף הניכרים הכרוכים בפנייה לבית המשפט".

הלל סומר "חוק חופש המידע: הדין והמציאות" **המשפט** ח 435 ,438 ו-445–446 (תשס"ג).

23. עוד יוער כי השיהוי הרב במתן מענה לבקשה חותר תחת מימושה של התכלית העיקרית של חוק חופש המידע, שהיא לאפשר בקרה ציבורית על מעשי השלטון (ראו למשל עע"ם 398/07 **התנועה לחופש המידע נ' רשות המיסים**, פ"ד סג(1) 284, פס' 47, 52 לפסק דינה של השופט ארבל (2008); עע"ם 1245/12 **התנועה לחופש המידע נ' משרד החינוך**, פסק דינה של השופטת ארבל (פורסם בנבו, 23.8.2012); עע"ם 10014/16 **יש דין נ' המינהל האזרחי איו"ש**, פס' 9 לפסק דינה של השופטת ברון (דעת מיעוט) (פורסם בנבו, 16.5.2019).

<u>סוף דבר</u>

24. בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיב להפסיק את מחדלו ולמסור מענה הכולל מידע לבקשת המידע מושא עתירה זו.

25. כמו כן, בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיב בהוצאות בגין הליך זה, לרבות שכ"ט עו"ד, על מנת שבעתיד ישיבו רשויות לבקשות מידע במסגרת המועדים הקבועים בחוק, ובכך יתייתר הצורך בפנייה לבית המשפט לצורך קבלת החלטות בבקשות מידע.

26. יובהר כי תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט–2018 מדגישות באופן ייחודי את הצורך בקביעת הוצאות משפט במקרים מעין אלו, וכל זמן שנפגעת זכותו של הציבור למידע בגין היעדר מענה של רשויות – הרי שישנו טעם לעשות שימוש בפסיקת הוצאות משמעותית ובאמירה משמעותית נגד התופעה של אי-מתן מענה.

27. לעתירה זו מצורף תצהיר לתמיכת האמור בה, מטעם מנכ"לית התנועה לחופש המידע.

30 ליולי

אור סדן, עו"ד